

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD - ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL: ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL: *ISTORIE***

CONSERVAREA VĂII COSĂULUI DE IERI ȘI AZI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Prof. univ. dr. IOAN OPRIȘ**

**DOCTORAND,
MĂRIUCA IONIȚA TUDORIȚA NEMEȘ VERDEȘ**

**TÂRGOVIȘTE
2020**

CUPRINS

ARGUMENT.....	7
PARTEA I. VALEA COSĂULUI – CONTINUITATE ȘI STATORNICIE.....	12
I. 1. CADRUL GEOGRAFIC.....	12
a. Așezare	12
b. Relieful	14
c. Clima	15
d. Rețeaua hidrografică.....	15
I. 2. CADRUL ISTORIC.....	16
a. Administrarea Văii Cosăului.....	16
b. Satele Budești, Sârbi, Cornești și Văleni.....	28
c. STUDIU DE CAZ: Istoria satului Călinești.....	50
PARTEA II. VIAȚA PE VALEA COSĂULUI ȘI ZILELE FACERII. EFORTURI DE CONSERVARE.....	64
II. 1. ZIUA ÎNTÂI – DUMINICA.....	65
a. Lumina- Legătura dintre Dumnezeu și om.....	58
b. Întrunirea comunității.....	66
c. Biserica.....	67
d. STUDIU DE CAZ – Legenda Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din Călinești, Căieni	68
e. Priceasna și cântecul religios.....	72
f. Jocul.....	75
II. 2. ZIUA A DOUA – LUNEA.....	78

a. Facerea lucrului.....	79
b. Spălatul hainelor.....	80
c. Floarea rușinii.....	81
d. Stimularea frumuseții fetelor și a femeilor	82
e. Școala Rădacinilor Străbune – reînvierea obiceiurilor de Bobotează și Anul Nou.....	84
II. 3. ZIUA A TREIA – MARȚEA.....	88
a. Puterea cuvântului.....	89
b. Lupta cuvintelor bune și rele.....	90
c. Puterea rugăciunii.....	91
d. Vândutul pe fereastră al unui copil.....	91
e. Marțoala.....	93
f. Cămeșa ciumii.....	93
g. Medicina tradițională.....	94
II. 4. ZIUA A PATRA – MIERCUREA.....	95
a. Agricultură.....	95
b. Prelucrarea lemnului.....	101
c. Ocupațiile femeii.....	106
d. Făcutul zadiilor.....	108
e. Vopsitul vegetal.....	100
f. Clopul	113
g. Casa bătrânească revitalizată pentru activități culturale.....	114
h. Miercurea Milostivelor.....	115
II. 5. ZIUA A CINCEA – JOIA.....	116

a. Pusul cloștii.....	117
b. Pescuitul.....	118
c. Horile.....	119
d. Nunta.....	120
e. Cămeșa de mireasă.....	124
f. Cămeșa de mire.....	127
g. Zgarda de coral	128
h. Mărgeaua de zerme.....	131
II. 6. ZIUA A ȘASEA – VINEREA.....	132
a. Legătura dintre om și animal.....	132
b. Portul.....	134
c. Nașterea în satul tradițional.....	137
d. Colindatul.....	139
II. 7. ZIUA A ȘAPTEA- SÂMBĂTA.....	142
a. Atitudinea omului din sate în fața necazului.....	143
b. Sănătatea minții de odinioară certificată în zilele de astăzi. Liniștea într-o lume agitată.....	144
c. Rolul atelierelor de creație în transmiterea reperelor culturale și a valorilor tradiționale.....	147
d. Luminațiile și cimitirul.....	150
e. Cămașa de moarte.....	156
PARTEA III: STUDIU DE CAZ: Cămeșa tradițională.....	158
Glosar	258

ANEXA 1: Partituri.....	263
ANEXA 2: Images.....	268
ANEXA 3: Lista informatorilor de la partea II.....	268
CUVÂNT DE ÎNCHEIERE.....	299
BIBLIOGRAFIE.....	301

Cuvinte cheie: Maramureș, Cosău, conservare, tradiție, port popular, obiceiuri, valori culturale, învățământ, patrimoniu

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Lucrarea de față are ca scop nu numai analiza unei istorii locale a unor sate clar delimitate geografic, situate într-o unitate administrativ-teritorială veche, cunoscută ca Valea Cosăului, ci și facilitarea perpetuării elementelor culturii tradiționale care dau omului reperele necesare formării unei identități și dezvoltării unei viziuni asupra vieții bine ancorate în trecut, dar și îndreptate către viitor.

Depărtându-ne de rânduiala gândirii tradiționale constatăm la un moment dat că ne dezrădăcinăm, ne pierdem și nu ne găsim rostul. Oamenii din sat, prin rânduiele își găseau rostul, căpătau motivația necesară vieții, li se deschidea mintea să vadă sensul mai profund al lucrurilor. Cultura tradițională s-a format prin experiențele a numeroase generații și ne transmite valori nemuritoare. Dacă tânăra generație se simte motivată să trăiască tradiția, ea poate fi ținută în viață într-o formă dinamică. Deoarece în familie multe tradiții nu se păstrează, rolul unităților de învățământ este crucial. În același timp, este important efortul de a păstra esența și nu doar formele; fenomenul comercializării tradițiilor le pune în pericol esența.

Primul pas în conservare este învățarea a ceea ce a fost, dar tinerii trebuie să ajungă să aibă aceeași putere creatoare, pe care o aveau strămoșii lor.

Eu m-am născut într-o familie conservatoare. *Horea* (cântecul tradițional) a pătruns în rânduiala mea de zi cu zi *de cu mnicuță*¹. Participând în cadrul multor activități culturale și văzând cum tradițiile se află în declin, a izvorât gândul de a pune umărul în perpetuarea valorilor strămoșești. În lupta pentru acest scop am început din 2012, după terminarea studiilor, cu desfășurarea unor activități extrașcolare la Școala Gimnazială din Călinești pentru ca tinerii să se reconecteze cu tradițiile locale. Astfel a început să se contureze proiectul „Școala Rădăcinilor Străbune”, care s-a concretizat în anul 2015 în urma atelierelor desfășurate într-o gospodărie tradițională, continuând cu semnarea de parteneriate cu mai

¹ De mică

multe școli și susținerea orelor pe bază de voluntariat. De aici a pornit și conceptul introducerii unui opțional de folclor în școlile maramureșene, ceea ce s-a și realizat în 2018. Fără astfel de inițiative, tinerii nu aveau multe șanse de a dobândi cunoștințele și înțelepciunile cu care bunicii lor au crescut. Conservarea înseamnă perpetuarea. Nu este suficient să constați valoarea unui lucru, ci trebuie și efortul de a da mai departe, de aceea sunt importante astfel de inițiative precum „Școala Rădăcinilor Străbune”.

Studiul se adresează generațiilor tinerele, care nu mai au contact direct cu mințile țăranilor adevărați. Ce este un țăran adevărat? Uitându-mă la țăranii care mai sunt astăzi, cu greu am putea descrie cum a fost cel de acum câteva sute de ani. Dar curiozitatea este cea care nu ne lasă să ne mulțumim cu ceea ce vedem astăzi, vrând să săpăm mai adânc ca să decoperim *țărănul sfânt*.

Prima parte a acestei lucrări este o prezentare non-exhaustivă a cadrului geografic și istoric al Văii Cosăului, menită să ofere câteva repere esențiale formării unei priviri de ansamblu asupra acestuia. După prezentarea localizării, a reliefului, a climei și a rețelei hidrografice, toate aspecte esențiale pentru a înțelege dezvoltarea culturii locale și procesul de antropizare, urmează o analiză a istoriei administrative a văii Cosăului, o privire de ansamblu asupra istoriei ciecărui sat al văii în parte și un studiu de caz mai detaliat al Călineștiului.

După cunoașterea contextului de evoluție socio-economică, care influențează orice comunitate și epocă istorică, partea a doua a lucrării își propune să prezinte aspecte cheie ale vieții satului tradițional și ale posibilităților de conservare a acesteia. Sursele de informație folosite fac parte cu precădere din istoria orală a locului, deoarece aceasta reprezintă un tezaur bogat și încă prea puțin folosit. A fost aleasă o metodă interdisciplinară de organizare a acestei părți pe cele șapte zile ale săptămânii și ale Creației biblice, începând cu Duminica, în funcție de simbolurile fiecăreia și de ritmurile și obiceiurile vieții tradiționale, datorită importanței lor și a bogăției de sensuri. În cadrul capitolelor numite după fiecare dintre aceste zile vor fi prezentate activități de conservare relevante, ce continuă a fi realizate în cadrul proiectului „Școala Rădăcinilor Străbune”.

La capitolul dedicat Duminicii se află câteva referate legate de spiritualitatea tradițională și de activitățile sociale specifice acestei zile. Ziua de duminică era cea mai potrivită pentru a comunica cu cei din jur, printre activități numărându-se ieșitul la porți, unde se adună vecinii sau neamurile și stau la poveste, precum și jocul satului, ocazia prielnică de a se cunoaște tinerii între ei și de crea legături ca mai apoi pașii să ducă spre căsătorie.

În cadrul acestui capitol este analizat și rolul bisericii în viața comunității, urmat de un studiu de caz asupra bisericuței din Călinești Căieni cu hramul „Nașterii Maicii Domnului” care are o legendă aparte, și o expunere a diferențelor dintre priceasnă și cântecul religios.

Ziua de luni, ziua a două când sau despărțit apele de sus de cele de jos, are o simbolistică a relației dintre sacru și profan. Aici este cercetată facerea lucrului în satul tradițional, și anume atitudinea omului în fața lucrului, rânduiețile de care se ținea pentru ca lucrul lumesc să fie făcut pe placul lui Dumnezeu. Curățenie este de asemenea un aspect crucial pentru omul harnic care se prezintă în fața oamenilor. În acest context se remarcă cum femeia trebuia să aibă o educație aleasă pentru a putea să-și ridice familia în ochii consătenilor. Întrecerea în a avea cămeșile albe și bine întreținute este și astăzi o prioritate.

Tot aici este explorat sentimentul rușinii și rolul său în a asigura buna rânduială a societății. În urma cercetării făcute, aproape în fiecare sat se cunoaște legenda despre floarea rușinii, un simbol fascinant al acestui sentiment coordonator al societății tradiționale. Apoi sunt descrise și diferite ritualuri legate de simbolistica apei, cele care țineau de frumusețe, precum și cele care erau practicate îndeosebi la sărbătorile importante de peste an pentru purificare, îndeosebi de Anul Nou sau la Bobotează, însoțite de credințe și obiceiuri păstrate până în prezent și ajutate să dăinuiască prin intermediul „Școlii rădăcinilor străbune”.

La ziua a treia, ziua despărțirii apei de uscat și a rodirii pământului, am vorbit despre puterea cuvântului și a rugăciunii. Cuvântul este înțeles în mentalitatea tradițională ca fiind asemenea unei semințe, putându-se transforma în faptă și schimbând realitatea. Acest aspect este regăsit în puterea acordată rugăciunii dar și în practicile cu formule rituale, precum vândutul pe fereastră. Credințe legate de ziua de Marți, precum sunt personajul nefast Marțolea, au fost și sunt prezente încă în viața satului. Tot aici am relatat câteva amănunte legate medicina tradițională bazată pe plante medicinale, care a fost puntea de legătură între sănătatea minții și a trupului pentru nenumărate generații și are valoare și pentru viitor.

În capitolul dedicat zilei a patra, zilei facerii păsărilor și a peștilor, se află câteva analize a relației țăranului cu aceste animale, precum și o secțiune dedicată cântecelor tradiționale prin care adesea se luau la întrecere cu păsările. De asemenea, fiind ziua cea mai prielnică nunților, se mai găsesc aici câteva priviri asupra nunții tradiționale, a cămeșei de mir și de mireasă și a unor podoabe specifice: zgarda de coral și mărgeaua de zerme.

În următorul capitol, cel dedicat zilei facerii omului și a animalelor domestice, este explorată relația dintre om și animal, portul ca mod de exprimare omenesc, nașterea în satul tradițional și obiceiul colindatului, în cadrul căruia se relatea chiar facerea lui Adam și căderea din Rai, în juxtapunere cu nașterea Noului Adam, Iisus Hristos.

În ultimul capitol, cel dedicat Sâmbetei, ziua atât a odihnei cât și a morților, este prezentată psihologia țăranului, atelierelor proiectului „Școala rădăcinilor străbune” ca prilej de transmitere a valorilor și atitudinilor tradiționale, ritualurile funerare și cămeșa pentru înmormântare.

Conceptul „Școala Rădăcinilor Străbune” menționat anterior ne oferă câteva exemple de reușită a eforturilor de conservare a patrimoniului prin intermediul tinerei generații; acesta a luat ființă din dorința conservării identității locale prin intermediul tinerilor în 3 august 2015. Activitățile s-au organizat prin Asociația „Călineștenii Țării Maramureșului”, iar mai apoi prin „Asociația Rădăcinilor Străbune”. Astfel, cum pe Valea Cosăului o parte din jocurile străvechi s-au pierdut, ne-am propus să aducem pe Rus Vasile, un instrumentist din Vadu Izei care a avut posibilitatea să stea pe lângă ceterași de mare valoare, dar și să participe la diferite jocuri și nunți, cunoscând foarte bine liniile melodice locale, din care vom reproduce o parte, în partiturile din anexă.

Pe lângă atelierul învățării jocurilor și a strigăturilor tradiționale, ne-am axat și pe ateliere meșteșugărești împletite cu activități menite de a trezi în sufletul tinerilor, dar și al tuturor localnicilor, flacăra culturii locale.

- În cadrul atelierului de cusut, s-au făcut mai multe cămeși în stil tradițional, dar s-au și tipărit două cărți, „Cămeșa de sărbători” și „Cămeșa de gheme”, menite să perpetueze informațiile utile peste generații (Vezi Anexa 2, fig. 1).
- Atelierul de pictură pe sticlă a fost susținut de către Prof. Irina Szemcovici, reproducând imagini din biserica „Nașterii Maicii Domnului”.
- Atelierul de vopsit vegetal l-a susținut Prof. Maria Șerba, în cadrul căruia s-au învățat mai multe posibilități de a vopsi lâna vegetal.
- Prin intermediul atelierului de cusut, susținut de Ileana Șandor, au reușit fetele de pe Valea Cosăului și nu numai. să deprindă cusăturile elementare necesare pentru a întocmi o cămeșă.
- Ileana Nemeș a învățat cocoanele, în cadrul atelierelor din timpul verii, împletituri, dar și gătatul clopurilor.
- Ileana Andreica le-a inițiat în coaserea unei trăisti.
- Maria Opriș a perpetuat tainele torsului.
- Ștefan Andreica a prezentat confecționarea opincilor.
- Ileana Buftea a prezentat cusutul cămeșilor la mașina de cusut.
- Maria Șandor a prezentat făcutul ciurului.
- Maria Ilcaci a prezentat confecționarea ștrinfilor de lână.

- Năstafa Borodi a predat tricotatul.
- Alexandru Ilea a ținut o inițiere în pictură pe sticlă și cântatul în fluier.

Atelierele s-au derulat inițial pe tot parcursul anului la gospodăria lui Victoru Știrbuțului, o casă tradițională care a fost pusă din nou în centrul atenției; astfel s-a reușit salvarea acesteia de la distrugere, fiind acoperită cu draniță și restaurată. Ateliere au fost desfășurate și la Centrul de informare turistică de la biserica Nașterii Maicii Domnului din Călinești Căieni și la Colegiul Pedagogic „Regele Ferdinand” din Sighetu Marmăției.

Din anul 2017 s-au făcut parteneriate cu 5 școli: Școala Gimnazială din Deșești, Școala Gimnazială din Mara, Școala Gimnazială din Călinești, Școala Gimnazială din Văleni, Școala Gimnazială din Șieu.

Cursurile sunt susținute gratuit.

În anul 2018 în urma unor concerte de pricesne și cântece religioase desfășurate în zece localități din Maramureșul Istoric, menite să promoveze introducerea folclorului în școli, în colaborare cu Proiectul „10 pentru folclor” din Suceava ce lupta pentru același scop, s-a introdus opționalul de folclor cu denumirea „Școala rădăcinilor străbune”.

Opționalul de folclor din școlile maramureșene este un element ce asigură perpetuarea specificului fiecărei subzone.

Activitățile proiectului „Școala rădăcinilor străbune”, atât cele extra școlare cât și opționalul de folclor introdus deja în 15 școli din Maramureș, contribuie la o educație construită pas cu pas pentru a perpetua, într-o formă adaptată zilelor noastre arta, simbolistica și câteva aspecte ale modului tradițional de a privi lumea și a face față provocărilor, și de asemenea chiar de a facilita crearea de locuri de muncă prin perpetuarea meșteșugurilor tradiționale.

Partea a treia a lucrării reprezintă un studiu de caz detaliat asupra cămeșii tradiționale de pe Valea Cosăului revitalizată în cadrul atelierelor „Școlii Rădăcinilor Străbune”, această parte fiind formată din extrase din cărțile „Cămeșa de sărbători” și „Cămeșa de gheme” alcătuite pentru a facilita atelierile de cusut ale proiectului.

Citatele biblice folosite au fost alese din Biblia de la București, cea mai veche traducere integrală a Sfintei Scripturi în limba română, datorită aproprierii sale de graiul arhaic păstrat în Maramureș și a faptului că edițiile Bibliei folosite de strămoșii noștri până în secolul al XX-lea pornesc de la ea, toate fiind traduceri după Septuagintă.

**MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION
„VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES
FUNDAMENTAL FIELD: HUMANISTIC SCIENCES
DOMAIN: HISTORY**

CONSERVATION OF THE COSĂU VALLEY OF THE PAST AND PRESENT IN TEACHING INSTITUTIONS

**PhD COORDINATOR,
Prof. univ. dr. IOAN OPRIS**

**PhD CANDIDATE,
MĂRIUCA IONIȚA TUDORIȚA NEMEȘ VERDEȘ**

**TÂRGOVIȘTE
2020**

CONTENTS

ARGUMENT.....	7
PART I. THE VALLEY OF COSĂU – CONTINUITY AND STABILITY.....	12
I. 1. GEOGRAPHIC AREA.....	12
a. Placement	12
b. Terrain.....	14
c. Climate.....	15
d. Hydrgraphic system.....	15
I. 2. HISTORICAL BACKGROUND.....	16
a. Administration of the Cosău Valley.....	16
b. The villages Budești, Sârbi, Cornești și Văleni.....	28
c. CASE STUDY: History of Călinești.....	50
PART II. LIFE ON THE COSĂU VALLEY AND THE DAYS OF CREATION. CONSERVATION EFFORTS.....	64
II. 1. DAY ONE - SUNDAY.....	65
a. Light – The connection between man and God.....	58
b. Community gatherings.....	66
c. The Church.....	67
d. CASE STUDY: The legend of the “Birth of the Mother of the Lord” Church in Călinești Căieni	68
e. Priceasna and religious song.....	72
f. Dance.....	75
II. 2. THE SECOND DAY:MONDAY.....	78

a. Work.....	79
b. Washing clothes.....	80
c. The flower of shame.....	81
d. Enhancing the beauty of girls and women	82
e. School of Ancestral Roots – reviving the customs of New Year and Epiphany.....	84
II. 3. THE THIRD DAY: TUESDAY.....	88
a. Power of the word.....	89
b. Struggle of bad and good words.....	90
c. The power of prayer.....	91
d. Selling of a child out the window.....	91
e. Marțolea.....	93
f. The shirt of the plague.....	93
g. Traditional medicine.....	94
II. 4. THE FOURTH DAY - WEDNESDAY.....	95
a. Agriculture.....	95
b. Woodwork.....	101
c. Women’s duties.....	106
d. Making of zadii.....	108
e. Plant dyes.....	100
f. The hat	113
g. Old household revived for cultural activities.....	114
h. Wednesday of the Merciful.....	115
II. 5. THE FIFTH DAY - THURSDAY.....	116

a. Egg laying.....	117
b. Fishing.....	118
c. Songs.....	119
d. The wedding.....	120
e. The bride’s shirt.....	124
f. The groom’s shirt.....	127
g. The coral necklace	128
h. The snake bead.....	131
II. 6. THE SIXTH DAY - FRIDAY.....	132
a. The connection between man and beast.....	132
b. Clothing.....	134
c. Birth in the traditional village.....	137
d. Carolling.....	139
II. 7. THE SEVENTH DAY- SATURDAY.....	142
a. Villagers’ attitude towards misfortune.....	143
b. Mental health habits of the past confirmed in the present. Tranquility in a restless world.....	144
c. Role of creative workshops in the passing on of traditional cultural ideas and values.....	147
d. Saturdays of the dead and the cemeteries.....	150
e. The burial shirt.....	156
PART III: CASE STUDY: THE TRADITIONAL SHIRT.....	158
Glossary	258

ANNEX 1: Sheet music.....	263
ANNEX 2: Images.....	268
ANNEX 3: List of informers for part II.....	268
CLOSING WORDS.....	299
BIBLIOGRAPHY.....	301

Keywords: Maramureș, Cosău, conservation, tradition, folk clothing, customs, cultural values, teaching institutions, cultural legacy

PhD SUMMARY

The present study aims not just to analyze the local history of certain villages within clearly set borders, situated within an old administrative territorial unit known as the Valley of Cosău, but also to facilitate the perpetuation of traditional cultural elements that give man the frame of reference necessary to the formation of an identity and development of a worldview well anchored in the past, but also looking towards the future.

Departing from the order of traditional thought, we find ourselves eventually losing our roots, feeling lost and purposeless. Villagers found a purpose through order, they obtained the motivation needed for life, their minds were opened to see the deeper meaning of things. Traditional culture was formed through the experiences of countless generations and conveys deathless values. If the young generation feels motivated to live tradition, it can be kept alive in a dynamic way. Since many traditions are not kept within families, the role of teaching institutions is crucial. At the same time, the effort to keep the essence and not just the shapes is important, for the phenomenon of commercializing traditions puts their essence in danger.

The first step in conservation is learning what once was, but the youth must end up having the same creative power their ancestors did.

I was born in a conservative family. Horea (traditional song) has entered my daily routine since being a small child. Due to taking part in many cultural activities seeing the traditions in decline, the thought to contribute to the perpetuation of ancestral values appeared. Fighting for this purpose, I started in 2012, after finishing my studies, to hold extracurricular activities at the school in Călinești for young people to reconnect with local traditions. The “School of Ancestral Roots” project thus started taking shape, finally becoming a concrete reality in 2015 through to the workshops held in a traditional household, and continuing with the signing of partnerships with multiple schools and holding workshops with volunteers. From here, the concept of introducing an optional folklore class in the schools of Maramureș sprang, which was implemented in 2018. Without such initiatives, the young had no chance to obtain the knowledge and skills that their grandparents grew up with. Conservation means perpetuation. It is not enough to observe the value of something, the effort to convey it further is needed, and this is why initiatives such as „The School of Ancestral Roots” are important.

The study is addressed to the young generations that no longer have direct contact with the minds of true villagers. What is a true villager? Observing the villagers that still are today, it is hard to describe how those a few hundred years ago were. But curiosity is what doesn't let us be content with what we see today, making us want to dig deeper and discover the holy peasant.

The first part of this study is a non-exhaustive presentation of the Valley of Cosău's geographical setting and historical background, meant to offer the reader a few points of reference essential to shaping an overview of the subject. After describing the localization, terrain, climate and hydrographic system, all essential aspects to understanding the development of local culture and the process of anthropization, an analysis of the administrative history of the Valley of Cosău follows, as well as an overview of the history of each village of the valley and a more detailed case study of Călinești.

After putting forth the context of socio-economical development, which influences any community and historical epoch, the second part of this study sets to present key aspects of traditional village life and of possible ways of conserving it. The sources of information used

are to a great degree part of the local oral history, it being a rich treasure with much untapped potential. An interdisciplinary method of organizing this part according to the seven days of the week and of biblical Creation was chosen, starting with Sunday, according to the symbols of each day and the rhythms and customs of traditional life, due to their importance and the richness of meaning. Within the chapters named after each of these days, relevant conservation activities that are held continuously by the “School of Ancestral Roots” are presented.

Within the chapter about Sunday there are several essays related to traditional spirituality and the social activities specific to this day. Sunday was the day most fit for socializing; among the activities are going out by the gates where neighbors or relatives stay for a chat, as well as the village dance, a favorable occasion for the young to get to know each other and create ties that might later lead to marriage. Here, the role of the church in the life of the community is analyzed, followed by a case study on the church of Călinești Căieni „The Birth of the Mother of the Lord” which stands out due to a special legend, and an outline of the difference between religious song and „priceasnă” (a type of hymn based on the gospels).

Monday, the second day, when the waters above and below were separated, has a symbolism of the relation between sacred and profane. Here, the way of doing work in the traditional village is explored, namely the attitude of a person towards work, the customs which were held so that worldly work can be done as God wills. Cleanliness is also a crucial aspect for the hardworking person presenting themselves to society. In this context one can notice how the woman had to have a special education to be able to raise her family in the eyes of fellow villagers. The competition to have white and well kept shirts is a priority even today. The feeling of shame is also touched upon, with its role in assuring the well ordering of society. Our research has shown that in most villages the legend about the flower of shame is known, a fascinating symbol of this feeling that coordinates traditional society. After this, different rituals related to the symbolism of water are described, those about beauty as well as those for purification, which are practiced especially on the occasion of important yearly celebrations, among which chief are New Year and Epiphany, joined with beliefs and customs passed down to the present time and to whose survival the “School of Ancestral Roots” contributes.

For the third day, the day of separation between water and dry land as well as the creation of plants, we expound upon the power of words and prayer. Words are understood in traditional

thought as being like a seed, able to turn into deeds and change reality. This is evident in the power ascribed to prayer as well as in customs with ritual formulas, such as the selling out the window of a child. Beliefs related to Tuesday such as the inauspicious being named “Marțolea” are still present in village life. Also here are expounded a few details about traditional medicine based on healing plants, which used to be the bridge between mental and physical health for countless generations and has value for the future.

In the chapter consecrated to the fourth day, the day of creation of birds and fish, the relationship between villagers and these animals is analyzed, as well as the traditional songs with which they often competed with birds. Being also the day most favorable for weddings, here are also an overview of the traditional wedding, the groom’s shirt and bride’s shirt, and the specific ornaments: the coral necklace and the snake bead.

In the next chapter, consecrated to the day of the creation of mankind and land animals, the relationship between man and these creatures is explored, clothing as a human method of expression, birth in the traditional village and the custom of caroling, within which was retold even the creation of Adam and fall from Eden, as a foil to the birth of the New Adam, Jesus Christ.

In the last chapter, consecrated to Saturday, the day of rest as well as of the dead, there is a presentation of the villagers’ psychology, the workshops of the “School of Ancestral Roots” project as an opportunity of conveying traditional values and attitudes, funeral rituals and the burial shirt.

The „School of Ancestral Roots” concept mentioned earlier offers us a few examples of the success of heritage conservation efforts by the young generation; it begun in 3 August 2015 due to a desire to conserve the local identity with the youth. The activities were organized through the „Călineștenii Țării Maramureșului” association, and later through the „Asociația Rădăcinilor Străbune”. Since a part of the old dances of the Cosău Valley have been lost, we have ventured to bring Rus Vasile, and instrumentalist from Vaud Izei that had the opportunity to stay among fiddlers of great ability and to take part in various dances and weddings, getting to know well the local melodies, part of which we shall provide as sheet music in the annex.

Beside the dance learning and traditional shouts workshops, we have also focused on handmade trade workshops mixed with activities meant to kindle in the souls of the young, and also of all the locals, the flame of local culture.

- Due to the textiles workshops multiple shirts in the traditional style were made and two books were printed, “Cămeșa de sărbători” and “Cămeșa de gheme”, meant to perpetuate useful information for the future generations.
- The glass painting workshop was held by Prof. airing Szemcovici, reproducing images from the “Birth of the Mother of the Lord” Church.
- The plant dye workshop was held by Prof. Maria Șerba, during which many ways of dying wool were studied.
- Due to the textiles workshop held by Ileana Șandor, girls from the Cosău Valley and beyond have mastered the elementary techniques needed to create a shirt.
- Ileana Nemeș has taught young girls during the summer workshops different braiding techniques and hat decoration.
- Ileana Andreica has shown them how to weave a bag.
- Maria Opreș has helped perpetuate the art of spinning
- Ștefan Andreică has shown how to make traditional footwear
- Ileana Buftea presented how shirts are made with a sewing machine
- Maria Șandor presented the making of gauze
- Maria Ilcaci presented the making of woolen socks
- Năstafa Borodi taught knitting
- Alexandru Ilea held a presentation of glass painting and flute playing.

The workshops were initially held across the entire year at the household of Victoru Știrbuțului, a traditional home that became again the Centre of attention; thus it was successfully saved from ruin, being renovated and with its roof remade. Workshops were also organized at the Touristic Information Centre of the “Birth of the Mother of the Lord” Church from Călinești Căieni and at Colegiul Pedagogic “Regele Ferdinand” from Sighetu Marmăției.

Since 2017 partnerships with 5 schools were made: Școala Gimnazială of Deșești, Școala Gimnazială of Mara, Școala Gimnazială of Călinești, Școala Gimnazială of Văleni, Școala Gimnazială of Șieu.

The workshops are all free.

In 2018 following some religious music concerts held in ten locations within historical Maramureș to promote the introduction of folklore in schools, in collaboration with the “10 pentru folclor” project from Suceava which was fighting for the same aim, an optional folklore class was introduced named “The School of Ancestral Roots”. This optional folklore class is an element that assures the perpetuation of the local features of each cultural area.

The activities of the “School of Ancestral Roots” project, the extracurricular as well as the optional folklore already introduced in 15 schools of Maramureș, contribute to an education being built step by step to perpetuate, in a form adapted to our times, the traditional art, symbolism and worldview, as well as to facilitate the creation of workplaces by spreading traditional arts and crafts.

The third part of this work is a detailed case study upon the traditional shirt of Cosău Valley, brought back to life within the “School of Ancestral Roots” workshops; this part is formed of selected extracts from the “Cămeșă de sărbători” and the “Cămeșă de gheme” books which were written to facilitate the sewing workshops of the project.

The biblical quotes used were chosen from the Bucharest Bible, the oldest full translation of the Holy Scriptures into Romanian, due to its closeness to the archaic dialect kept alive in Maramureș, and due to the fact that the Bibles used by our ancestors until the 20th century are based upon it, all being translation of the Septuagint.

Măriuca Ionița Tudorița Nemeș-Verdeș

Cetățenie: română

☎ (+40) 765126734

Data nașterii: 27/09/1989

Gen: Feminin

✉ E-mail: verdes_mariuca@yahoo.com

📍 Adresă : Nr 284, 437075 Călinești (România)

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

Ghid turistic intern

Episcopia Greco- Catolică - Maramureș [21/12/2015 – În curs]

Localitatea: Călinești

Țara: România

Prezentarea Istoriei locale, a bisericii

Organizarea teliere gratuite pentru turiști și copii în localitate și județ în cadrul „ Școlii rădăcinilor străbune”.

Realizator de emisiuni

Tv Sighet [05/02/2013 – În curs]

Localitatea: Sighetu Marmăției

Țara: România

Realizator al emisiunii „Zestrea Maramureșului”.

EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

Licențiat în Muzică

Universitatea Națională de Muzică din București [01/10/2008 – 03/02/2013]

Adresă: Str. Victoriei, nr.76, 430083 430122 (România)

<http://www.ubm.ro/>

Doctorandă în științe umaniste,

UNIVERSITATEA „ VALAHIA ” DIN TÂRGOVIȘTE IOSUD - ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE [01/10/2017 – În curs]

Adresă: Str. Lt. Stancu Ion, Nr 35., 130105 Târgoviște (România)

www.valahia.ro

Domeniul (domeniile) de studiu: Științe umaniste- Istorie

Lucrarea de diplomă : Conservarea Văii Cosăului de ieri și azi în unitățile de învățământ.

Elaborarea unei plan individual de cercetare științifică; Metodologia și deontologia cercetării științifice;

Metodologia cercetării și scrierea academică.

Master

Universitatea tehnică din Cluj Napoca, Centrul universitar Nord [01/10/2008 – 03/02/2013]

Adresă: Str. Victoriei, nr. 76, 430122 Baia Mare (România)

www.umnb.ro

COMPETENȚE LINGVISTICE

Limbă(i) maternă(e):

Română

Franceză

COMPREHENSIUNE ORALĂ: A2 CITIT: A2

COMPREHENSIUNE: A2 EXPRIMARE SCRISĂ: A2

CONVERSAȚIE: A2

engleză

COMPREHENSIUNE ORALĂ: A1 CITIT: A1

COMPREHENSIUNE: A1 EXPRIMARE SCRISĂ: A1

CONVERSAȚIE: A1

COMPETENȚE DIGITALE

Microsoft Word- nivel intermediar / Navigare Internet / Social Media / Utilizare buna a programelor de comunicare(mail messenger skype)

DISTINȚII ONORIFICE ȘI PREMII

Diplomă de Excelență - Zilele Săcelului

[2013]

Premiul I - Jocul pe Valea Cosăului

[2016]

Diplomă de excelență - Tarafuri și fanfare - pentru păstrarea tradițiilor și horilor -București

[2013]

Diplomă de merit pentru prestigiul adus Ansamblului Folcloric Mara

[2013]

Diplomă de Excelență - Festivalul internațional - Am fost ș-om fi

[2013]

Diplomă de Excelență - Tezaur Folcloric "Moștenitori și muguri de tezaur"

[2012]

Etc.

PUBLICAȚII

Cămeșa de sărbători

[2018]

Coautoare.

Cămeșă de gheme

[2018]

Coautoare.

PERMIS DE CONDUCERE

Permis de conducere: **B**

PROIECTE

Școala Rădăcinilor Străbune

[În curs]

Începând din 2015 creează conceptul și proiectul „Școala Rădăcinilor Străbune, în cadrul căruia s-au organizat numeroase ateliere și alte activități pentru persoane de toate vârstele, îndeosebi pentru tânăra generație, menită să perpetueze tradițiile din Maramureș. Începând din 2018 prin încheierea de parteneriate cu 15 școli s-a introdus în acestea un opțional de folclor.

Emisiunea „Zestrea Maramureșului”

[În curs]

Este realizatoarea și prezentatoarea emisiunii Zestrea Maramureșului la TV Sighet, o emisiune cu sute de episoade imortalizând tradițiile Maramureșului.

CONCERTE

Concert la Parlamentul European

[2019]

Concert la Centrul Belgo-român din Bruxelles

[2019]

Concertele „Picesne și cântece religioase”, Italia

[2018]

Etc.

Măriuca Ionița Tudorița Nemeș-Verdeș

Nationality: Romanian

 (+40) 765126734

Date of birth: 27/09/1989

Gender: Female

 Email address: verdes_mariuca@yahoo.com

 Address : No 284, 437075 Călinești (Romania)

WORK EXPERIENCE

Tourist Guide

Episcopia Greco- Catolică - Maramureș [21/12/2015 – Current]

City: Călinești

Country: Romania

Presenting local history and the history of the church in Călinești.

Organise free workshops for tourists and local children as part of the „School of Ancestral Roots Project

TV show creator

Tv Sighet [05/02/2013 – Current]

City: Sighetu Marmatei

Country: Romania

Creator of the “Zestrea Maramureșului” series.

EDUCATION AND TRAINING

Music Major

Universitatea Națională de Muzică din București [01/10/2008 – 03/02/2013]

Address: Str. Victoriei, nr.76, 430083 430122 (Romania)

<http://www.ubm.ro/>

Doctor of Humanities

UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE IOSUD - ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE [01/10/2017 – Current]

Address: Str. Lt. Stancu Ion, No 35., 130105 Târgoviște (Romania)

www.valahia.ro

Field(s) of study: Științe umaniste- Istorie

Thesis : Conservarea Văii Cosăului de ieri și azi în unitățile de învățământ.

Elaborarea unei plan individual de cercetare științifică; Metodologia și deontologia cercetării științifice;

Metodologia cercetării și scrierea academică.

Master's Degree

Universitatea tehnică din Cluj Napoca, Centrul universitar Nord [01/10/2008 – 03/02/2013]

Address: Str. Victoriei, nr. 76, 430122 Baia Mare (Romania)

www.umnb.ro

LANGUAGE SKILLS

Mother tongue(s):

Romanian

Fench

English

LISTENING: A2 READING: A2 UNDERSTANDING: A2 LISTENING: A1 READING: A1 UNDERSTANDING: A1

SPOKEN PRODUCTION: A2 SPOKEN INTERACTION: A2 SPOKEN PRODUCTION: A1 SPOKEN INTERACTION: A1

DIGITAL SKILLS

Microsoft Word- nivel intermediar / Navigare Internet / Social Media / Utilizare buna a programelor de comunicare(mail messenger skype)

HONOURS AND AWARDS

Diplomă de Excelență - Zilele Săcelului

[2013]

Premiul I - Jocul pe Valea Cosăului

[2016]

Diplomă de excelență - Tarafuri și fanfare - pentru păstrarea tradițiilor și horilor -București

[2013]

Diplomă de merit pentru prestigiul adus Ansamblului Folcloric Mara

[2013]

Diplomă de Excelență - Festivalul internațional - Am fost ș-om fi

[2013]

Diplomă de Excelență - Tezaur Folcloric "Moștenitori și muguri de tezaur"

[2012]

Etc.

PUBLICATIONS

Cămeșa de sărbători

[2018]

Co-author.

Cămeșa de gheme

[2018]

Co-author..

DRIVING LICENCE

Driving Licence: **B**

PROJECTS

School of Ancestral Roots

[Current]

Creator of the concept and project „The School of Ancestral Roots”, starting in 2015, organizing numerous workshops and other activities for people of all ages and especially the young generation, meant to perpetuate local traditions. Since 2018, after signing partnerships with 15 schools, an optional folklore class was introduced.

Emisiunea „Zestrea Maramureşului”

[Current]

Este realizatoarea și prezentatoare emisiunii Zestrea Maramureşului la TV Sighet, o emisiune cu sute de episoade imortalizând tradițiile Maramureşului.

CONCERTS

Concert at the European Parliament.

[2019]

Concert at the Belgian-Romanian Centre in Bruxelles

[2019]

The concerts „Picesne și cântece religioase”, Italy

[2018]

Etc.